

**ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA ARAŞTIRMALARINDA
ÖĞRENME ORTAMLARI, AİLE VE YAPAY ZEKÂ**

Editörler

Dr. Mustafa Şahin BÜLBÜL

Dr. Tezcan ÇAVUŞOĞLU

Dr. Asil DERİN

Dr. Mehmet OKUR

ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA ARAŞTIRMALARINDA ÖĞRENME ORTAMLARI, AİLE VE YAPAY ZEKÂ

Editör

Dr. Mustafa Şahin BÜLBÜL

Dr. Tezcan ÇAVUŞOĞLU

Dr. Asil DERİN

Dr. Mehmet OKUR

Yazarlar

Aslıhan SEZİK – Damla İŞİTAN – Elçin YÜKSEL AKGÜN

Hafize Gamze KIRMIZIGÜL – Halil ÖZTÜRK – Mehmet OKUR

Mine Bilge BİLGİBİR – Nesrin ÖZDOĞAN ŞAHİN – Pınar AKSOY

Sait Burak YILMAZ – Şule FIRAT DURDUKOCA – Şule ŞAHİN DOĞRUEK

Veysel AKSOY – Zekâi Alper ALP

ISBN: 978-625-382-309-2

E-ISBN: 978-625-382-310-8

DOI: 10.54637/vizetek.9786253823108

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap, basılı ve elektronik (e-kitap) formatlarında yayımlanmaktadır.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı ve Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR

Baskı: Ankara | Haziran, 2026

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkeyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık | 47479

ÖN SÖZ

Özel eğitim ve kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları, çağdaş eğitimin en temel insani ve etik sorumluluklarından birini temsil etmektedir. Günümüzde öğrenme ortamları, aile katılımı ve yapay zekâ destekli uygulamalar; özel gereksinimli bireylerin eğitsel, sosyal ve kültürel haklara tam ve eşit erişim sağlayabilmeleri için kritik bir rol üstlenmektedir. Bu bağlamda hazırlanan bu kitap, özel eğitim alanına disiplinlerarası bir bakış sunmakta; teknoloji, aile, okul ve toplum ekseninde kapsayıcı bir yaklaşımı merkeze almaktadır.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın özellikle nitelikli eğitim hedefi doğrultusunda, güvenli, adil ve kapsayıcı öğrenme ortamlarının oluşturulması ve güçlendirilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde ailelerin eğitim süreçlerine aktif katılımı hem pedagojik etkililiği hem de toplumsal farkındalığı artıran eşsiz bir dinamik sunmaktadır. Bununla birlikte, yapay zekânın eğitim ile buluştuğu günümüzde, etik, hukuki ve sosyal boyutların göz ardı edilmemesi; insan onuruna ve çocuk haklarına duyarlı uygulamaların geliştirilmesi elzemdir.

Bu eser, söz konusu üç yaklaşımı (öğrenme ortamları–aile–yapay zekâ) bir araya getirerek ulusal alanyazına nitelikli bir katkı sunmakta; öğretmenler, araştırmacılar, aileler, politika yapıcılar ve tüm paydaşlar için hem teorik hem uygulamalı bir rehber niteliği taşımaktadır. Kitapta yer alan bölümler; araştırma temelli yaklaşımları, güncel uygulama örneklerini, sahadaki güçlü yönleri ve geliştirilmesi gereken alanları çok boyutlu bir perspektifle ele almaktadır.

Bu kapsamlı çalışmanın ortaya çıkmasını sağlayan tüm bölüm yazarlarına, bilgilerini ve birikimlerini paylaşarak özel eğitim alanına değerli katkılar sundukları için en içten teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca editör kurulunda yer alan değerli meslektaşlarıma, titiz akademik katkıları ve koordinasyon süreçlerindeki özverili emekleri için şükran borçluyum.

Kitabın, özel eğitim alanında çalışan tüm paydaşlara ilham kaynağı olması ve kapsayıcı eğitim vizyonuna değerli katkılar sunması temennisiyle...

Saygılarımla,

Prof. Dr. M. Şahin BÜLBÜL
(Editörler adına)

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Aile Eğitimi Programlarında İhtiyaç Duyulan Bilgi ve Beceri Gelişimi 1

Mehmet OKUR

Veysel AKSOY

2. BÖLÜM

Özel Eğitim Bağlamında Dikkatin Değerlendirilmesinde Yapay Zekâ 13

Aslıhan SEZİK

Zekâi Alper ALP

3. BÖLÜM

Yapay Zekâ ve Özel Eğitim:

Kavramsal Çerçeve ve Dönüşüm Potansiyeli 23

Elçin YÜKSEL AKGÜN

4. BÖLÜM

Yapay Zekâ Çağında Öğretmenin

Dönüşen Rolü ve Mesleki Gelişim Uygulama Örnekleri 35

Mehmet OKUR

Veysel AKSOY

5. BÖLÜM

Özel Eğitim Sürecinde Ailelerin Karşılaştığı

Zorluklar ve Çözüm Önerileri 49

Mine Bilge BİLGİBİR

6. BÖLÜM

Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Eğitim Teknolojilerinin

Etkili Kullanımı ve Dijital Platformların Tasarımı..... 61

Şule ŞAHİN DOĞRUER

7. BÖLÜM

Aile Dinamiklerinin Öğrenci Başarısına Etkileri;
Aile İçi İlişkilerin ve İletişimin Öğrenme Süreçlerine Katkıları 73

Şule FIRAT DURDUKOCA

Sait Burak YILMAZ

8. BÖLÜM

Öğrencilerin Eğitim-Öğretim Süreçlerine
Katılımlarında Yapay Zekâ Destekli Sistemlerle Geribildirim 87

Zekâi Alper ALP

Nesrin ÖZDOĞAN ŞAHİN

9. BÖLÜM

Özel Eğitimde Sürdürülebilir ve Esnek Öğrenme
Ortamlarında Geleceğe Yönelik Tasarım Stratejileri 99

Mehmet OKUR

Veysel AKSOY

10. BÖLÜM

Stem Eğitiminde Özel Gereksinimli Öğrencilere
Yönelik Fiziksel ve Dijital Ortam Tasarımları:
3D Yazıcılar, Arttırılmış Gerçeklik ve Etkileşimli Matematik Alanları..... 109

Hafize Gamze KIRMIZIGÜL

11. BÖLÜM

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarında Yapay Zekâ Kullanımı 119

Elçin YÜKSEL AKGÜN

12. BÖLÜM

Özel Eğitimde Sosyal-Duygusal Öğrenmeye Yönelik Yeni Bir
Dönüşüm: Dijital Duygu Tanıma ve Tepki İzleme Sistemleri 131

Pınar AKSOY

13. BÖLÜM

Dijital Öğrenme Ortamlarında Teknoloji Entegrasyonu: Eğitim
Teknolojilerinin Etkili Kullanımı ve Dijital Platformların Tasarımı..... 151

Elçin YÜKSEL AKGÜN

14. BÖLÜM

Özel Eğitimde Aile İş Birliği:
Etkili İletişim ve Katılımı Artıran Stratejiler 163

Elçin YÜKSEL AKGÜN

15. BÖLÜM

Özel Eğitimde Yapay Zekâ Destekli
Sosyal-Duygusal Öğrenme Uygulamaları: Sosyal Robotlar 177

Pınar AKSOY

16. BÖLÜM

Ev-Öğretim İş Birliği: Aile ve Okul Arasında Köprü Kurma:
Ev ve Okul İş Birliğini Destekleyen Strateji ve Uygulama Örnekleri 199

Halil ÖZTÜRK

17. BÖLÜM

Aile Eğitim ve Bilinçlendirme Programları: Ailelerin İhtiyaç
Duyduğu Bilgi ve Becerilerin Geliştirilmesine Yönelik Programlar 215

Damla İŞİTAN

18. BÖLÜM

Dijital Öğrenme Ortamlarında Teknoloji Entegrasyonu: Eğitim
Teknolojilerinin Etkili Kullanımı ve Dijital Platformların Tasarımı..... 237

Halil ÖZTÜRK